

ROBERTO

Z U C C O

**AARHUS TEATER
SÆSON 1991/92**

ROBERTO ZUCCO

SCENE 1: UNDVIGELSEN

Vogtere, Roberto Zucco

SCENE 2: MORDET PÅ MODEREN

Moderen, Roberto Zucco

SCENE 3: UNDER BORDET

Søsteren, Den Lille Pige, Faderen, Broderen, Roberto Zucco, Moderen

SCENE 4: INSPEKTØRENS MELANKOLI

Værtinden, Den Skrækslagne Luder, Den Melankolske Inspektør, Roberto Zucco

SCENE 5: BRODEREN

Den Lille Pige, Broderen

SCENE 6: METRO

Roberto Zucco, Den Gamle Herre

SCENE 7: TO SØSTRE

Den Lille Pige, Søsteren, Faderen, Moderen

SCENE 7: TO SØSTRE

Den Lille Pige, Søsteren, Faderen, Moderen

SCENE 8: LIGE FØR DØDEN

En luder, En Fyr, En Luder, Roberto Zucco, Den Store

SCENE 9: DALILAH

Broderen, Den Lille Pige, Inspektøren, Kommisæren

(PAUSE)

SCENE 10: GIDSLET

En Dreng, Den Elegante Dame, Roberto Zucco, Mænd, Kvinder, Politimænd

SCENE 11: DEAL'EN

Den Skrækslagne Luder, Værtinden, Den Lille Pige, Broderen, Den Utålmodige Alfons

SCENE 12: BANEGÅRDEN

Roberto Zucco, Den Elegante Dame

SCENE 13: OPHELIA

Søsteren

SCENE 14: ARRESTATIONEN

Den Lille Pige, Ludere, Kunder, Politimænd, Roberto Zucco

SCENE 15: ZUCCO I SOLEN

Den Lille Pige, Roberto Zucco, Ensemblet

»EFTER DEN ANDEN BØN VIL DU SE SOLSKIVEN FOLDE SIG UD,
OG DU VIL SE FALLOSEN, VINDENS OPHAV, HÆNGE NED FRA DEN;
OG HVIS DU VENDER DIT ANSIGT MOD ØSTEN, VIL DEN FLYTTE SIG DERUD,
OG HVIS DU VENDER DIT ANSIGT MOD VESTEN, VIL DEN FØLGE DIG«.

(MITHRA-LITURGI,
DEL AF LE GRAND PAPYRUS MAGIQUE DE PARIS).

Bernard-Marie Koltés

ROBERTO ZUCCO

Concept:

HENRIK SARTOU & JESPER CORNELIUSSEN

Isccenesættelse:

HENRIK SARTOU

Scenografi:

JESPER CORNELIUSSEN

Oversættelse:

JENS SMÆRUP SØRENSEN

Lys:

NICOLAJ VEMMING

Lyd:

ANDREAS A. CARLSEN

Forestillingsleder: Claus Mydtskov

Suffli: Hanne Wolff Clausen

Lys/Lydassistenten: Thomas van Norde, Andreas A. Carlsen

Musik: Bach, Eric Serra og Wagner

Foto: Rolf Linder

Plakat: Winnie Meisler

Programredaktion: Jørgen Heiner, Jørn Rasmussen

Lay-out: Jesper Corneliussen

Tryk: Kannike Tryk A/S, Århus

Teaterforlag: Nordiska Teaterförlaget Aps.

Urpremiere: Schaubühne, Berlin 12. april 1990

Premiere: 6. september 1991

Opføres frem til 12. oktober 1991

Aarhus Teater Scala

Forestillingens varighed ca. 2½ time incl. pause.

Medvirkende:

ROBERTO ZUCCO: OLAF JOHANNESSEN
HANS MOR: LIZZI LYKKE
DEN LILLE PIGE: JULIE CARLSEN
SØSTEREN: METTE MUNK PLUM
MODEREN: KAREN-LIS AHRENKIEL
FADEREN: EJNAR HANS JENSEN
BRODEREN: HENRIK BIRCH
DEN GAMLE HERRE: OLE WEGENER
DEN ELEGANTE DAME: KAREN-LIS AHRENKIEL
DEN STORE: PETER BORK
DEN UTÅLMODIGE ALFONS: PEDER HOLM JOHANSEN
DEN SKRÆKSLAGNE LUDER: PIA HENNINGSEN
VÆRTINDEN: KAREN WEGENER
DEN MELANKOLSKE INSPEKTØR: JENS PEDERSEN
INSPEKTØREN: EJNAR HANS JENSEN
KOMMISSÆREN: LARS HØY
1. VOGTER: PETER BORK
2. VOGTER: PEDER HOLM JOHANSEN
1. POLITIMAND: PETER BORK
2. POLITIMAND: PEDER HOLM JOHANSEN
EN LUDER: ANDREA VAGN JENSEN
EN FYR: PEDER HOLM JOHANSEN
EN MAND: EJNAR HANS JENSEN
EN MAND: JENS PEDERSEN
EN KVINDE: PIA HENNINGSEN
EN KVINDE: LIZZI LYKKE
EN DRENG: MIKKEL RAKI LARSEN ZIMMER
1. FAKKELBÆRER: DANIEL HOELSTAD
2. FAKKELBÆRER: JAKOB FRENTZ

Belysningsmester: Niels Emil Larsen / Tonemester: Jens Ravn
Scenemester: Kai Johansen / Malersal: Anne-Marie Kjær
Skræddersal: Hanne Gissel, Mehmet Hilmi / Frisør: Joan Gylling
Rekvisitører: Viggo Bay, Steen Jonassen
Overregissør: Steen Boutrup / Teknisk chef: Jørn Walsøe
Teaterchef: Palle Jul Jørgensen

BRODER ZUCCO

ET LYN PÅ GRÆNSEN MELLEM LIV OG DØD

»Overskridelsen er en handling, der skal ses i relation til en grænse; på denne smalle linje lyser overgangens lyn op, men måske også hele dens bane og udgangspunkt. Måske er overgangspunktet hele dens rum.« (Michel Foucault, »Indledning til Overskridelsen«).

Zucco vil væk, ligesom Gilles de Rais, før politiet anholdt ham: »Han drømte om den endeløse rejse, som kunne redde ham« (Bataille). Zucco drømmer om sneen i Afrika, som falder på tilfrosne søer og om hvide næsehorn, der går tværs over søen, under sneen: Han drømmer om det, der ikke findes. Måske er denne drøm hele rummet, hvor Zucco lever, handler og myrder: Overskridelsen, overgangen. Zucco er et lyn. Hvad oplyser det? Grænsen. Grænsen mellem liv og død, mellem livets teater og dødens teater. Mellem de levendes og de dødes tale. »Jeg tror ikke, at der findes ord, at der er noget, der skal siges«, siger han og taler i en telefon, der ikke virker. »Jeg må væk herfra, fordi jeg skal dø«. »Fordi« og ikke »før« eller »skønt«. Zuccos tale er enkel som pilen, der rammer plet. »Fordi jeg skal dø«. Det er dødens tale, som altid ligger på grænsen mellem tale og tavshed ligesom hele stykket gør det.

»... og ofte brød han op tidligt om morgenen og gik gennem gaderne, helt alene, og når man sagde til ham, at det ikke var godt for ham, gav han endnu mere tåbelige og meningsløse svar, end han plejede« (fra arvingernes minde-skrift om Gilles de Rais.)

På samme måde går Zucco gennem Metroens stationer tidligt om morgenen, helt alene. Der hænger et opslag med påskriften »Efterlysning« og Zuccos portræt: »Denne mand efterlyses«. Der sidder en gammel mand, og Zucco siger til ham:

»Jeg er som et tog, der roligt kører hen over en prærie, og som intet ville kunne få til at ryge af sporet. Jeg er som en flodhest, nedsunket i mudderet, og den flytter sig meget langsomt, og intet ville kunne aflede den fra den vej eller den rytme, den har bestemt sig til at følge.«

Under sneen. Over den tilfrosne sø. Zucco er ingen morder uden motiv. Zucco er et motiv, der handler. Zucco er ikke nogen person med drifter, længsler eller handicap, men han er et handlingens menneske, der har sat sig tilintetgørelse som mål: »Med djævelsk ro, frue.«

Da Zucco vil dø, omfavner han solen: »Se på det, der kommer ud af solen. Det er solens lem. Det er derfra, vinden kommer«. Det er ikke Zucco, der taler, men ordene bryder frem fra hans indre. I et radiointerview med BBC kort før sin død fortalte C. G. Jung om en skizofren patient, der deklamerede vers fra Mithra-liturgien, som vedkommende aldrig nogensinde kunne have læst. Disse vers har Koltès sat i begyndelsen af sit stykke:

»Efter den anden bøn vil du se solskiven folde sig ud, og du vil se fallosen, vindens ophav, hænge ned fra den, og hvis du vender dit ansigt mod øst, vil den flytte sig derud, og hvis du vender dit ansigt mod vest, vil den følge dig«. Mithra-kulten var den persiske krigsadels og de romerske legionærers religion. Til indvielsen i kulten hørte badet i tyrens varme blod, og i ritualet indgik ophævelsen af grænsen mellem liv og død.

Livet er ind- og udånding af lyset, og lyset, solen, avler vinden, dvs. bevægelsen og skæbnen. På det store Mithra-relief fra Nida ved Frankfurt dræber lysguden tyren, og ved hans side står to drenge med fakler: livets dreng og dødens dreng.

Når Zucco iført sit militærtøj optræder som morder og nøgent styrter sig ud i solen, adlyder han et ritual og ikke noget, der har med psykologi at gøre. Og solen, skriver Koltès, stiger højere og bliver skærende hvid som en atom-bombe.

»Ingen virkelig, men en mystisk sol skinner over stykket«.

Zucco er ikke noget individ, han er den evige genkomsts skikkelse, han er en arketype, frembragt af tiden. Sådan har Koltès set ham for sig.

(Andreas Kilb i Theater Heute, 2/91)

Der er især to ting, der interesserer mig i forbindelse med Roberto Zucco: For det første: Spørgsmålet om den menneskelige eksistens og vores egentlig ret mangelfulde viden om aggressivitetens oprindelse. Hvorfra stammer den meningsløst ødelæggende handle måde? Hvordan opstår den? Vi har mange forskellige forklaringer og debatindlæg, hvori det hævdes, at den skyldes miljøbestemte sociale forhold. Det afsløres dog meget hurtigt, at disse analyser er utilstrækkelige. Tilbage bliver en angstens, forvirringens og forargelsens faktor samt noget, der undrager sig kontrollen. Eksistensen af en morder, der begår forbrydelser mod andre og mod sig selv, tvinger os til eftertanke og stillingtagen i forbindelse med vor usikkerhed og tvivl, når det gælder menneskets adfærd i almindelighed.

(Peter Stein)

UBARMHJERTIG OG ØM

OM DRAMATIKEREN BERNARD-MARIE KOLTÈS

Af Niels Olaf Gudme

»Når afstanden mellem to personer er meget stor, hvad bliver der så tilbage? Diplomati, dvs. sproget. De taler med hinanden, eller de slår hinanden ihjel. Altså taler de sammen, men bare fordi de besnakker hinanden, nærmer de sig ikke hinanden. (...) Man sætter to mænd op i en boksering for at de skal slås og vinde. To personer, som ikke kender hinanden, slår hinanden halvt ihjel foran et publikum og gennemlever nogle ting, der overgår selv den erotiske lidenskab. Stillet over for modstanderen blotter de sig og lider som aldrig før. Hos mig slås de gennem sproget, og sproget tilvejebringer en forandring i dem.«

Sådan udtalte Bernard-Marie Koltès sig i Le Monde før premieren på skuespillet »Dans la solitude des champs de coton« (I bomuldsmarkernes ensomhed) i januar -87. Ved samme lejlighed omtalte han også sine skikkelser som nogle, der minder om heltene i amerikanske TV-serier som Dollars og Dallas eller i fjernøstlige karate-film.

Det valglægtskab kunne jo nok få visse til at tro, at her har vi at gøre med en dramatiker, der nærmer sig det sprogløse, et scene-partitur blottet for psykologiseringer og skrivekunst. Men forfattere skal ikke nødvendigvis tages på de udtalte meninger, lige så lidt som andre kunstnere skal det. I øvrigt var der jo også det med sproget. »De taler med hinanden, eller de slår hinanden ihjel.« Måske gør de begge dele.

Igennem mange år er fransk dramatik vist i Danmark blevet opfattet som værende synonym med elegance, demonstrativ åndfuldhed og let flyvende amorer, hvis det ikke lige var bordelbesøg, der blev fokuseret på.

Så kom der en periode, hvor der simpelthen ikke blev opført så meget af den slags; den angelsaksiske verden stod os nærmere, også på teatret. Det er gået ud over en hel del tyske skuespilforfattere, som stod for noget helt andet, og nogle franskmænd, der såmænd også gjorde det. Med Koltès må begge disse perioder være forbi.

Bernard-Marie Koltès var ikke nogen elegantier, amorerne fløj mildest talt ikke let gennem hans tekster, og jeg tror, at han ville have afskyet åndfuldhed som begreb. (Desværre er verberne i datid, Koltès døde chokerende tidligt for et par år siden – ja, af AIDS, franske aviser oplyser om dødsårsager.) Men hans skuespil kan fortælle os noget om den ikke-engelsktalende verden og, hvis vi kan høre og se, bringe os andre lyde og billeder end dem, vi er blevet stopfodret med og derfor har vænnet os til. Det er ikke sikkert, at han ville have sat pris

»LYING ON STAINED, WRETCHED SHEETS WITH A BLEEDING VIRGIN,
WE COULD PLAN A MURDER, OR START A RELIGION«

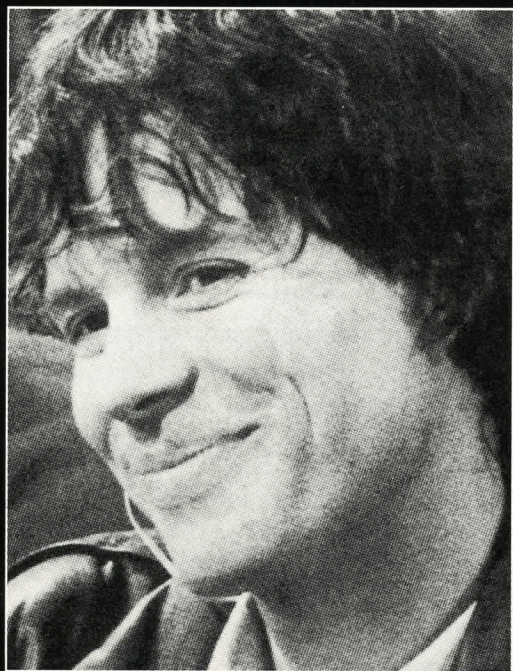
(JIM MORRISON)

på at blive betegnet som fransk først og fremmest, for han var opsat på at udforske Verden og sprænge publikums vaneforestillinger. Derfor rejste han meget rundt i selvsamme Verden og blev klogere på os og den.

Koltès rejste udtrykkeligt ikke omkring som etnograf, snarere ville han vel finde det velkendte i det fremmede for at kunne fremstille det anderledes midt i det tilvante. Alligevel dufter hans første helt berømte skuespil »Combat de nègre et de chiens« (på dansk bl.a. opført som Negeren og den hvide hund) med utrolig kraft af Afrika, ikke mindst hvis man læser regi-anvisningerne, der ser ud som drejebogen til en film – vel at mærke en med både lyd- og lugtspor. Oksefrøerne kvækker, og efter-regn-luften svøber sig om én, mens den endelige af-kolonisering og en række møder og ikke-møder mellem hvide og sorte adfærdsmønstre finder sted i en blanding af skarpt projektørlys og næsten-mørke.

Bernard-Marie Koltès (1948-1989), fotograferet i 1987.

Bernard-Marie Koltès var så oplagt en eksponent for en ny verdensomspændende bevidsthed på det plan, hvor de store problemstillinger bliver konkrete, lokale, og hvor de nære bliver fremmede. Men også på det psykologiske plan var hans personer udsat for en bearbejdelse, der gjorde dem anderledes end de menneskelige fiktioner, vi navnlig er blevet vænnet til at møde på en scene. Skiftevis mere snaksomme og tavse, mere skarp-skårne. Mindre logiske end traditionel dramaturgi opfatter mennesker. Koltès var mildest talt ikke ene om at være anti-naturalistisk (til trods for at han blev tildelt Ibsen-prisen i Frankrig), men han var måske tættere på en ny realisme i fremstillingen af sine skikkelser end de fleste samtidige forfattere. Det vil fremtidige historikere

kunne drømme om. Koltès dømte ikke. Han gik ind i og ud af psyker og situationer på en måde, der var langt mere facetteret, på samme tid ubarmhjerterig og øm. Givet nutidig, måske rækkende over mange tider. Koltès var faktisk en stor digter, hvis værker gør én nysgerrig. Nysgerrig på aktionerne og på det sprog, han på samme tid fremsagde næsten dagligdags og modellerede så grænsesprængende i.

Jeg tror, at han lige som sin Roberto Zucco drømte om et Afrika dækket af sne, et dampende kontinent med tilfrosne søer.

»JEG ER EN MORDER«

OM VIRKELIGHEDENS ROBERTO ZUCCO

»Jeg er en morder. Mit hverv er at dræbe mennesker«, citeres virkelighedens Roberto Zucco for at have sagt, da han i februar 1988 blev anholdt i Venedig efter måneders flugt fra politiet. Han havde otte mord på samvittigheden, men angrede ikke.

AVIS DE RECHERCHE

Suite au meurtre de l'Inspecteur Principal Michel MORANDIN et à la tentative d'homicide volontaire de l'Inspecteur Divisionnaire Claude AIAZZI, commis à TOULON (Var) le 28 janvier 1988,

La POLICE JUDICIAIRE recherche l'individu représenté par la photographie ci-dessous.

SIGNALEMENT : type européen, 20 à 25 ans, 1 m 70, corpulence athlétique, cheveux châtain clair, très courts, yeux très clairs, teint pâle, cicatrice droite entre base du nez et lèvre supérieure, accent germanique.

Cet individu est également soupçonné d'être l'auteur de la tentative d'homicide commise le même jour à TOULON sur la personne de Jacques VOLPE.

Tous renseignements sont à communiquer au SERVICE RÉGIONAL de POLICE JUDICIAIRE de MARSEILLE - tél. : 91.90.22.15 - ou à la DIRECTION CENTRALE de la POLICE JUDICIAIRE - tél. : 42.65.10.58.

Fransk politi efterlyste bl.a. Roberto Zucco på denne plakat, som også fangede Bernard-Marie Koltés' interesse.

gang til universitetsstudier, mens han var i fængslet og benyttede 12. juli 1986 lejligheden til at stikke af.

Før anholdelsen godt halvandet år senere myrdede Roberto Zucco på kort tid yderligere seks mennesker i Italien, Frankrig og Schweiz. Han begik selvmord i fængslet 23. maj 1988 på samme måde, som han syv år tidligere ombragte faderen – med knivstik og en plasticpose over hovedet.

Roberto Zucco, født 13. april 1962 i Mestre, en forstad til Venedig, påtog sig første gang sit makabre hverv 9. april 1981. Han myrdede sin mor med knivstik, da hun ikke ville udlevere nøglerne til familiens Alfa Romeo, som han yndede at køre meget stærkt i. Faderen – en politimand – led samme skæbne, da han intetanende kom hjem fra arbejde senere på aftenen.

Roberto mødte på gymnasiet næste morgen, men blev dagen efter anholdt på en bar, hvor han sad med faderens tjenestepistol. Han blev idømt 10 års forvaring på psykiatrisk anstalt som utilregnelig. Psykiatriske professorer erklærede ham skizofren og til fare for omgivelserne, men han blev også betegnet som høflig, tilbageholdende og meget intelligent. Han fik fri ad-

SCENER FRA ET NYT EUROPA

»Roberto Zucco«
er det første af fem moderne skuespil
på Aarhus Teater i sæsonen 1991/92:

TIDEN OG VÆRELSET

Tysk – af Botho Strauss
Studio 1. november - 7. december

SANERINGEN

Tjekkisk – af Vaclav Havel
Scala 18. januar - 7. marts

ORDET ER FRIT

Dansk – af Jens Smærup Sørensen
Stiklingen 14. februar - 14. marts

KÆRE FRØKEN JELENA

Russisk – af Ljudmila Razumovskaja
Studio 24. april - 6. juni

En serie af stærke oplevelser, der ikke kommer igen.

Abonnement: Tlf. 86 12 27 06

AARHUS TEATER
D I N S C E N E

EUROPA I BILLEDER

Fotogruppen 2.Maj udstiller i Scala Foyer en suite af billeder,
der forsøger at give et indtryk af DET NYE EUROPA.
Gruppen 2.Maj har eksisteret i 12 år – og har til formål
»at skildre den sociale udvikling i samfundet
og støtte bevægelser, der arbejder for reelt demokrati«.